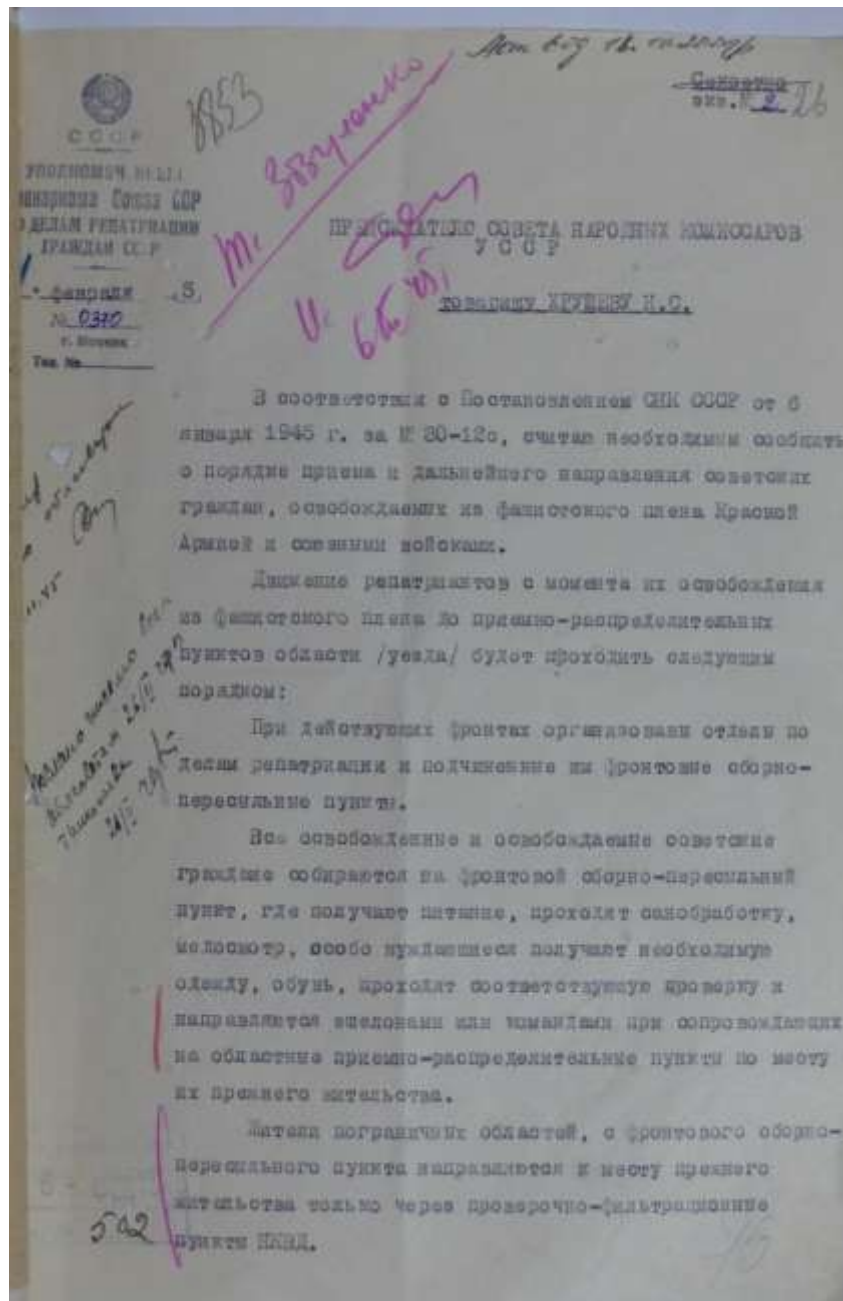
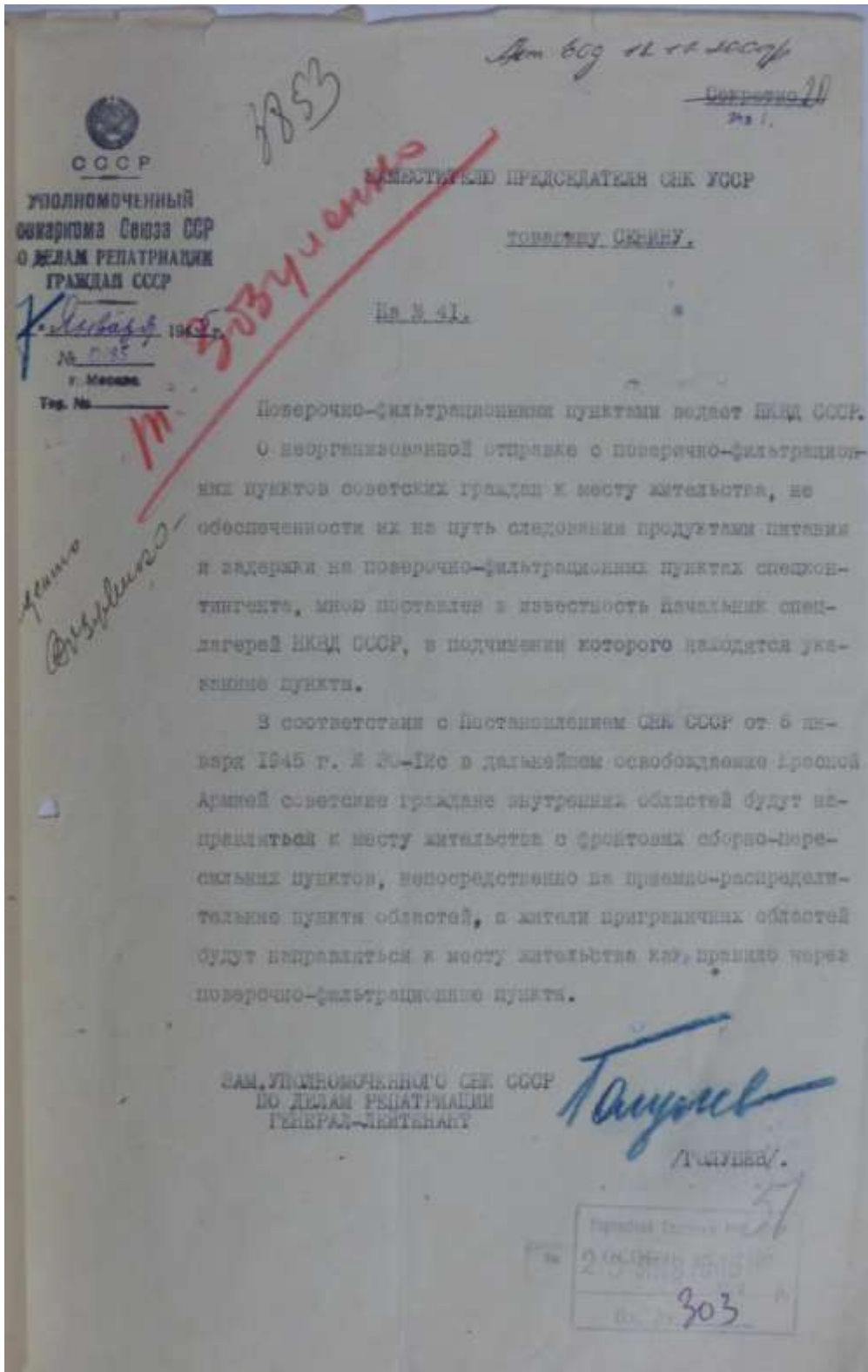

Пояснення до ілюстративного матеріалу по темі «Репатріація колишніх примусових робітників до СРСР»

Директивний лист Уповноваженого РНК СРСР у справах репатріації П. Голікова до Голови РНК УРСР М. Хрущова про організаційні заходи для прийому в Україні репатрійованих громадян. 1945 р. (ЦДАВО України)

Лист заступника уповноваженого РНК СРСР у справах репатріації К. Голубева до Голови РНК УРСР М. Хрущова щодо організації прийому та розподілу репатрійованих радянських громадян на території України. 1945 р. (ЦДАВО України)

РОЗСЕКРЕЧЕНО

20 р. №

В С В М НАЧАЛЬНИКАМ УНКВД - УМГБ УССР

Только: НАЧ УНКВД - УМГБ _____ Овл.
Госбезопасности -

гор. _____

гор. _____

В соответствии с приказом НКВД - УМГБ СССР от 16 июня 1945 года №00706/00268 о порядке проверки и фильтрации по месту постоянного жительства, возвращающихся на родину репатрируемых советских граждан, -

ПРЕДЛАГАЕМ:

1. Немедленно приступить к организации в Горработделах, отделениях НКВД и УНКВД учета репатриантов, как прибывших, так и не прибывших к месту постоянного жительства.

2. Выявление прибывших к месту постоянного жительства репатриантов, проводить: в сельских местностях - на сельсоветах, при непосредственном участии участковых уполномоченных милиции, а в городах и районных центрах - на отделах и отделениях милиции.

3. На всех прибывших репатриантов, сельсоветы и органы милиции составляют списки по прилагаемой форме и направляют для учета и проверки в районные, городские отделы, отделения НКВД, а в областных центрах в УНКВД, одновременно обязывают установленных репатриантов явкой в вышеуказанные органы НКВД по территориальности, для регистрации и получения вида на жительство.

4. По поступившим спискам, органы НКВД осуществляют контроль за своевременной явкой репатриантов для регистрации, а также проверяют их по регистрационным материалам, поступившим из фронтовых прогнанных лагерей и сборных пунктов.

На всех выявленных, не прибывших в течение месяца репатриантов, составлять именные списки по прилагаемой форме и вместе с регистрационными материалами рассылать в 1-му числу каждого месяца в 1-й Спецотдел УНКВД для объявления розыска.

Спільна директива НКВС-НКДБ УРСР про порядок перевірки та фільтрації за місцем проживання репатрійованих радянських громадян, які повертаються на батьківщину. 29 червня 1945 р. (ГДА СБ України)

Усі репатріанти, котрим дозволили повернутися на постійне місце проживання, мали пройти реєстрацію та ще одну перевірку в місцевих органах внутрішніх справ та держбезпеки. Цю роботу виконували спеціальні перевірко-фільтраційні комісії, котрі склалися з представників НКВС, НКДБ, контррозвідки «СМЕРШ». Завданням цих комісій було виявлення серед репатріантів співробітників німецьких розвідувальних, контррозвідувальних, поліцейських і каральних органів та інших «зрадників батьківщини».

Зразки тимчасових посвідчень репатріантів терміном чинності 6 місяців, які видавали після їх реєстрації у відділах НКВС за місцем проживання, 1945–1947 рр.

Цей документ не давав права на проживання, а лише дозволяв його власнику тимчасово безв'їзно мешкати в районі, де той пройшов реєстрацію. Паспорти мали видавати тим репатріантам, які пройшли остаточну перевірку фільтраційними комісіями, та щодо яких не було знайдено жодних «компрометуючих матеріалів». Але на практиці отримати паспорт було дуже складно. Це був ще один спосіб контролю та дискримінації репатріантів.

Паспорт громадянина СРСР зразка 1932 року.

Цей документ був засобом контролю радянської держави за її громадянами, у тому числі і за колишніми репатріантами. Останнє слово стосовно того де проживатиме й працюватиме колишній репатріант, було за НКВС/МВС.

Здійснювався такий контроль через функціонування системи внутрішніх паспортів та інституції прописки.

Управління НКВД по Свердловській обл.
Управління НКВД по Свердловській обл.

УЧЕТНОЕ ДЕЛО

РЕПАТРИАНТА

Фамилия: Александровна
Имя: Борисовна
Отчество: Борисовна

Начато: 22/10 года 1951 г.
Закончено: 19/11 года 1951 г.

Арх. № 49641

АНКЕТА

1. Имя, фамилия, отчество: Александровна Борисовна Александровна

2. Дата, место рождения: 1925 года, Челябинская обл., Троицкий район, с. Покровское

3. Образование: Среднее специальное

4. Место работы до ареста: Колхозник

5. Место работы после освобождения: Колхозник

6. Место жительства до ареста: Челябинская обл., Троицкий район, с. Покровское

7. Место жительства после освобождения: Челябинская обл., Троицкий район, с. Покровское

8. Сведения о семье: Муж: Александров Александрович, рабочий, Челябинская обл., Троицкий район, с. Покровское.

9. Сведения о детях: Дети: Александров Александрович, рабочий, Челябинская обл., Троицкий район, с. Покровское.

10. Сведения о родственниках: Брат: Александров Александрович, рабочий, Челябинская обл., Троицкий район, с. Покровское.

11. Сведения о наградах: Нет

12. Сведения о других документах: Справка о реабилитации от 1956 года

Регистрационный лист

на основании постановления и приказа НКВД от 1951 г. № 1000

1. Дата рождения:	<u>22/10/1925</u>
2. Место рождения:	<u>Челябинская обл., Троицкий район, с. Покровское</u>
3. Образование:	<u>Среднее специальное</u>
4. Место работы до ареста:	<u>Колхозник</u>
5. Место работы после освобождения:	<u>Колхозник</u>
6. Место жительства до ареста:	<u>Челябинская обл., Троицкий район, с. Покровское</u>
7. Место жительства после освобождения:	<u>Челябинская обл., Троицкий район, с. Покровское</u>
8. Сведения о семье:	<u>Муж: Александров Александрович, рабочий, Челябинская обл., Троицкий район, с. Покровское.</u>
9. Сведения о детях:	<u>Дети: Александров Александрович, рабочий, Челябинская обл., Троицкий район, с. Покровское.</u>
10. Сведения о родственниках:	<u>Брат: Александров Александрович, рабочий, Челябинская обл., Троицкий район, с. Покровское.</u>
11. Сведения о наградах:	<u>Нет</u>
12. Сведения о других документах:	<u>Справка о реабилитации от 1956 года</u>

Копия

Я, Александров Александрович, рабочий, Челябинская обл., Троицкий район, с. Покровское, свидетельствую, что Александровна Борисовна Александровна, 1925 года рождения, уроженка Челябинской области, Троицкого района, с. Покровское, до 1951 года работала колхозником в колхозе «Покровское» с. Покровское, Троицкого района, Челябинской области. После освобождения из лагеря в 1951 году она продолжила работать в колхозе «Покровское» с. Покровское, Троицкого района, Челябинской области. В настоящее время она проживает в с. Покровское, Троицкого района, Челябинской области. Сведения о семье и детях указаны в анкете. Сведения о родственниках указаны в анкете. Сведения о наградах указаны в анкете. Сведения о других документах указаны в анкете.

Сторінки з «особових справ на репатріантів» або «фільтраційних справ». 1945–1946 рр. (Документаційний центр дослідження порохового заводу Лібенау; Мартін Гузе)
Згідно директиви НКВС-НКДБ УРСР від 29 червня 1945 р на кожного прибулого репатріанта відкривали особову справу. У процесі перевірки його ретельно опитували про обставини перебування на території противника, перевіряли по оперативному обліку, наводили відповідні довідки і потім ухвалювали висновок щодо кожного конкретного громадянина. Ці особові справи або своєрідні досьє на оstarбайтерів та військовополонених знаходилися в архівах КДБ й становили державну таємницю до 1993 р. Зараз вони зберігаються у державних обласних архівах України.

На зборах репатрійованих

На згадані збори репатрійованих 4 жовтня в будинку ім. Карла Маркса в доповідь про перебіг епопеї Червоної Армії та радянського народу над гітлерівською Німеччиною і японським імперіалізмом виступав лектор МК КП(б)У тов. Завек.

Після доповіді здійснені з кімнатної мовою розмови про такий ролі поєвропей та страждальні в Німеччині.

— Тільки ми! вгадувати ці прокляті роки, — каже Люба Ратушко.

Нас, як сови, купували німці до себе на роботу. Жила ми в концтаборі. Привичка доведеться майже цілу добу. Робота була непосильною.

Але в кінці ми вийшли на волю, і наші брати, що наші брати вивозили нас, ми перевернули ці страждання.

— Славний рідний Червоної Армії, славної рідному Сталіну за наше визволення, — так закінчила свій виступ Люба Ратушко.

З великим захопленням Північ Карієва розповідає, як багато дівчат через асоціальні умовини втратили життя в концтаборі.

— Пам'ять, — розповідає вона, — залила нас похоронами. Але ми жінки-робітники народі жовтої крові. Шайно ми чекати хвилини шлюбу заміжжя, бо ми любля, що нас вивозили.

І тепер я на радий землі, в своїй СМТ Трудовими, вуху часом працюю допомагаючи відбудувати свій тодішній.

Виступали і інші товариші, які також розповідали про жорстокі муки та кату-

вання, яких вони зазнали в німецькій Радіоладала земля і німець. Розповідали про роботу про що шведський роботу про що шведський робітниця в Німеччині.

З великим захопленням репатрійовані слухали виступ товариша МІС КТ(б)У тов. Троша.

— Деякі роки ми були відірвані від земного життя, — говорить тов. Троша. Життя в тилу вилася вперед, ми будували нові заводи і фабрики, щоб швидше розгромити ворога.

Героїчна Червона Армія разом з партизанськими загнами розгромила німецьку територію, очищаючи радянську землю від окупантів, закінчила братів та сестер, що тамтінсь в німецькому полоні.

Пам'ять згадується з нас, — продовжує тов. Троша, — бо ми були фашистами.

Але радянська людина вперемогла німецького ворога, забиваючи вогнем німців і всіх їхніх палачів.

За всі муки, за всі муки, що принесли німецькі загарбники, вони повинні відповісти.

В кінці свого виступу тов. Троша закликає посприяти з німецькими жінками в боротьбі з ними і чекати братерського життя, якого прагнуть, віддати всі сили для найважливішого завдання: руйнування фашистського імперіалізму радянським господарством.

Після цього відбувся концерт.

Учорашня вечірня нарада виконавчих органів згадує такі збори, де б були поставлені доповіді на такі важливі теми.

По нашій батьківщині

З МОРСЬКОГО ДНЯ

ОДЕСА (Мор. «Радянської України»)

Сьогодні 20 суден брадо потулило в Одеському порту в роки війни. З верних днів після визволення Одеси епідемія почала привертати над відомим цих суден з морського дня. Це була велика і складна робота. Та епідемія, збагачені досвідом, набутий у Великій Вітчизняній війні блискучо справлялись з своїми завданнями.

Роботи по підняттю суден в порту закінчено. Серед піднятих кораблів — пасажирські швидкохідні, швидкохідні та ім. Підняті судна ремонтуються.

ВИРОБНИЦТВО ПАСАЖИРСЬКИХ АВТОБУСІВ

САРАТОВ. Саратовському заводі комбайнів, що випускає у роки Вітчизняній війни оборонну продукцію, тепер доручене виробництво пасажирських автобусів.

Нова на 42 місця конфортебельна машина має обтічну форму. Наймену автобусу обумовлюється з доданням калориферів з електричними вентиляторами. Потужний двигунок мотор розширений від вдлижки.

ОДНО

Ми не можемо жити в одній і тій же країні

ДО

Наближається день перемоги та уринує себе, вступивши до...
Тоді питання про це ставало відомим...
Але шайно...
Завжди один дрон та торфит (директор...)
Що вже хочеш...
Директор не з...

Радянський Далекій Схід

Радянський Далекій Схід... в 1918 році...
В 1918 році...
В 1918 році...

Радянський плакат із закликом до громадян СРСР повертатися на батьківщину. 1945 р.